

ВИНАХІДНИЦЬКА ТА ПАТЕНТНО-ЛІЦЕНЗІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВИХ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ЦЕНТРІВ УКРАЇНИ

(1960–1991 рр.)

Тверитникова О.Є.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Важливим показником якості дослідної роботи наукових колективів є результативність винахідницької діяльності. Інтенсивний розвиток наукових досліджень у другій половині ХХ ст. стимулював підвищення рівня технічної творчості та збільшення кількості винаходів. Винахідницька, патентно-ліцензійна діяльність поступово стає невід'ємною складовою науково-дослідної роботи колективів. Потужним центром електротехнічної науки другої половини ХХ ст. був Інститут електродинаміки НАН України. Створена в інституті в 1964 р. патентно-ліцензійна група вирішувала комплекс завдань з інформаційної підтримки винахідників на всіх етапах інноваційного процесу, що сприяло активізації наукового пошуку, створенню конкурентоспроможної продукції, яка відповідала технічним світовим вимогам. Спеціальні відділи, що проводили величезну роботу з прийому, оброблення, розгляду заявок та патентів організовувалися і в провідних вищих технічних навчальних закладах.

Визначальною ознакою 1980-х рр. стало збільшення кількості патентних грамот і ліцензійних угод на об'єкти, що патентувалися в інших країнах. Участь у міжнародних науково-технічних програмах дала змогу підвищити кількість патентів на винаходи за кордоном, укласти вигідні ліцензійні договори на комерційній основі. Це сприяло також зростанню експорту конкурентоспроможної продукції, заснованої на винаходах. Зокрема, впродовж 1986–1988 рр. Інститутом електродинаміки було продано 5 ліцензій в такі країни, як: Італія, Швейцарія, Франція, Іспанія, Японія, Сполучені Штати Америки.

Аналіз винахідницької та патентно-ліцензійної діяльності дослідників наукових електротехнічних центрів України другої половини ХХ ст. дає підстави стверджувати, що у цей період відповідно до розширення наукових досліджень спостерігалось підвищення винахідницької активності, пік якої припадає на 1980-ті рр. Становлення патентної системи в наукових закладах на початку 1990-х рр. відбувалося в контексті погіршення економічної ситуації, що відбилось на стані науки в цілому. Кількість винаходів помітно зменшилася, не здійснювалася робота з ліцензування.